

LOPPURAPORTTI

SM-HIIHDOT 2023

Tampere, Kauppi

20.-22.1.2023

JOHDANTO

Tampereen Pyrinnölle myönnettiin SM-hiihtojen järjestelyoikeus jo kaudelle 2021-22. Kisaisännöityä siirrettiin vuodelle eteenpäin, kun kesällä 2021 todettiin Kaupin hiihto- ja pesäpallstadionin rakennustöiden viivästyneen. Imatran Urheilijat otti kisaisännöityden tammikuussa 2022, ja Tampereelle kisat tulivat tammikuussa 2023.

Tampereen Pyrintö on toiminut SM-kisajärjestäjänä edellisen kerran vuonna 2006. Tuolloisesta organisaatiosta on jäljellä vain rippeitä, ja myös järjestelyjen vaatimukset ovat monelta osin muuttuneet. Tampereen Pyrintö on järjestänyt 2015-vuoden jälkeen useita FIS-kilpailuja, sekä Veteraanien SM-hiihdot 2017 ja Nuorten SM-hiihdot 2018, jolloin samassa kisatapahtumassa ratkottiin myös KLL-mestaruudet.

Tampereen Pyrintö järjestää vuosittain useita eri lajien suurtapahtumia. Osa tapahtumista on eri lajien arvokisoja, joko SM-, EM- tai jopa MM-tasolla. Osa tapahtumista on vuosittain toistuvia 'massatapahtumia', esimerkkeinä Yleisurheilun Tampere Junior Indoor Games, koripallon kansainvälinen Delfin Basket Tournament ja Tampere Juoksee -tapahtuma. Tapahtumatuotannon osaaminen ja yhteydet siinä tarvittaviin yhteistyötahoihin ovat siis valmiiksi kunnossa.

Tampere on Suomen johtava huippu-urheilutapahtumien paikkakunta. Kaupungissa järjestetään vuosittain useita eri lajien kansainvälisen tason kilpailutapahtumia, huippuesimerkkeinä jääkiekon MM-turnaus sekä 2022 että 2023, ja useat eri ikäluokkien Yleisurheilun EM- ja MM-tapahtumat 2010- ja 2020-luvulla. SM-tason yksilölajien tapahtumat ovat kaupungissa lähes kuukausittaisia, ja kaupungissa nähdään viikoittain SM-pääsarjatason palloilua jalkapallossa, jääkiekossa (tuplana!), koripallossa, salibandyssa, jne. Tampereen sijainti on loistava, sillä arviolta yli 3/4 Suomen väestöstä asuu alle kahden tunnin matkan sisällä Tampereelta.

Jatkuvan tapahtumatoiminnan kautta kaupungin liikuntatoimen ja muiden organisaatioiden kyky tukea kisatapahtuman järjestelyjä on toisaalta rutinoitunutta, mutta samalla myös kuormittunutta tapahtumien päällekkäisyyden vuoksi. Laajan ja korkeatasoisen tapahtumatarjonnan vuoksi yksittäisen SM-tapahtuman erottuminen ja huomioarvo on muihin kaupunkeihin verrattuna pieni, vaikka maastohiihto onkin yksi näkyvimmistä ja tunnetuimmista yksilölajeista Suomessa.

Tampereen SM-kisojen ohjelma oli kompromissi kansainvälisen ja kansallisen kilpailukalenterin, maajoukkuevalmennuksen toiveiden, muiden SM-kisajärjestäjien ja Kaupin olosuhteiden välillä. Kisaohjelma, jossa oli parisprintti, normaalimatka väliaikalähdöllä ja sprintti, sopii hyvin tiiviiseen Stadion-tyyppiseen paikkaan, jossa loppuratkaisujen näkeminen on mahdollista isosta katsomosta isollekin yleisölle.

1.TALOUS

1.1.Kustannukset

Uutena SM-kisojen järjestäjänä emme osanneet etukäteen arvioida kaikkia SM-kisojen järjestelykustannuksia oikein. Oheinen taulukko listaa suurimman osan toteutuneista kustannuksista. Tampereen kaupunki kantoi osan listatuista kustannusvastuista, ja myös osa ulkoisista palveluista katettiin esim. mainosnäkyvyydellä. Kustannusten jakautuminen järjestävän seuran, kunnan/kaupungin ja yhteistyökumppanuuksien kesken vaihtelee eri paikkakunnilla – samoin jotkin kustannuserät riippuvat kisaipaikkakunnan sijainnista.

Kustannuslistasta puuttuvat 'investointikustannukset', eli sellaiset rakenteet tai tarvikkeiden hankinnat, jotka jäävät käyttöön tulevienkin kilpailujen järjestämiseen. Näistä Tampereen kaupunki kattoi ison osan, mm. latukolmiot (400 kpl), suoja-aidat (100m), puitten suojauspatjat, mainosaitojen rakennustarpeet ja opastekyltit. Muutamalta osin tarvikkehankintoja tehtiin Tampereen Pyrinnölle, mm. somistekankaita ja rataryhmän pientarvikkeita (haravat, porat). Näitä ei ole laskelmissa jyvitetty lainkaan tälle yksittäiselle kilpailulle. Yleisseuran aktiivisen tapahtumajärjestämisen ansiosta paljon yhteistä tavaraa löytyy jo valmiina. Tämä pienentää järjestävien jaostojen kustannuksia.

SM-hiihtojen perustana olleet Tampereen kaupungin investoinnit latupohjien kunnostukseen (homologointiprosessiin liittyen) ja sekä Kaupin hiihto- ja pesäpallostadionin tilojen rakentamiseen kohoavat kaikkiaan miljooniin euroihin.

KUSTANNUKSET	Velvoite	Toteuma	Tarkennus
1. Kiinteät kustannukset (järjestelysopimuksen velvoitteet ja muut yleisön määrästä riippumattomat)			
Kilpailulupamaksu	*	25000	Ennakoitavissa, vakiokustannus, sisältää ajanoton ja tulospalvelun (pl. vara-aika ja lähtölistat)
Majoitukset ajanotto ja hiihtoliitto	*	4000	Ennakoitavissa, 10 hlöä/5 vrk a 80e
Huoltotilat	*	7000	Pääosa kuljetuskustannusta. Vaihtelua kuljetusmatkan mukaan.
Vara-aika ja lähtölistojen teko	*	2300	Ulkoinen palvelu. Päivärahat, matkat, majoitus 2 hlöä / 3 vrk
TD:t	*	3000	Ei järjestelysopimuksessa, mutta muuten pakollinen. Päivärahat, matkat, majoitus 3 hlöä / 3 vrk
Vartiointi	*	1000	ei käytetty vartiointiliikettä
Palkinnot & kukat	*	800	
Kuulutus		2500	Sisältää laitteistovuokran johtuen stadionin kuulutuslaitteiston keskeneräisyydestä
Stadionin vuokra		6000	Vaihtelee paikkakunnittain
Toimitsijavaatteet		5000	Pipot + toimitsijaliivit (liivit yhteistyökumppanuuden kautta)
Toimitsijoiden ruokailukulut		3500	keitto ruoka, kahvi+pulla
Painatuskulut		1500	kulkukortit, hinnastot, kyltit
Muut		500	logistiikka, kopiokone, toimistotarvikkeet
YHTEENSÄ Kiinteät		62100	
2. Muuttuvat kustannukset (yleisötuloihin liittyvät)			
1 Markkinointikulut		1500	Lehdistötilaisuus, mainonta (digipinnat, mainoskyltit)
2 Yleisön tilat		3000	Ravintolateltat, somisteet
4 Kahvion&ravintolan ostot		6000	Määrä riippuu yleisömäärästä (ennuste + toteuma)
YHTEENSÄ Muuttuvat		10500	

Kustannuserien toteumien takana olleita yksityiskohtia löytyy tämän raportin myöhemmistä luvuista.

1.2.Tulot

Varmin kilpailujen tulonlähde on ilmoittautumismaksut. Tampereen SM-hiihtojen osallistujamäärät olivat aiempia vuosia suuremmat, ja siksi ilmoittautumismaksuja kertyi odotettua isompi summa. Positiivinen yllätys oli se, että SM-hiihtojen ilmoittautumismaksuista ei peritä ns. 'liiton osuutta', vaan se ajatellaan katetun jo kilpailulupamaksussa.

Huoltoalueella (ns. 'Poolialue') oli vuokrattavissa huoltokoppeja ja rekkojen tms. sähköpaikkoja. Näillä oli tietoisesti maltillinen hinnoittelu: Huoltokoppi 650e/vkl ja sähköpaikka 150e/vkl. Huoltokoppien kysyntä oli laimeaa (4 kpl).

Kisa-alueelta vuokrattiin sähköllä varustettuja myyntipisteiden paikkoja yhteensä 4 kpl, vaihtelevin hinnoin paikan koosta riippuen 150e-500e kpl.

Yhteistyökumppaneille myytiin mainospaikkoja. Käytännössä kiinnostusta herättivät vain TV-näkyvyyspaikat, eikä myöskään äänimainontaa tai screen-mainoksia saatu myytyä. Mainostilaa myytiin osittain itse ja osittain kaupallisen kumppanin toimesta. Kaikkiaan itse myytiin mainostilaa TV-näkyvyysalueella 155 metriä. Listahinta oli 1000e/5m, ja myös listahinnalla sopimuksia tehtiin – kaupallisen kumppanin provisio luonnollisesti pienentää toteutunutta keskimääräistä metrihintaa. Mainosmyynnin mahdollisuuksia rajoitti merkittävästi Hiihtoliiton hyvin onnistunut kumppanihakinta: suuri osa suomalaisista urheilua merkittävästi ja mielellään tukevista yrityksistä on jo Hiihtoliiton yhteistyökumppani, eikä järjestävä seura siksi voi enää niille myydä mainostilaa. Hiihtoliiton oma mainostilan määrä on myös kasvanut vuosi vuodelta, ja oli nyt jo 220 laitamainosmetriä.

Lipunmyynti onnistui hyvin, ja yhteensä kolmena kisapäivänä myytiin noin 5000 pääsylippua (kolmen päivän liput tässä jo muutettu päivälipuiksi). Lippujen toteutunut keskihinta oli noin 11e. Yleisöä oli paikalla arviolta kaikkiaan 8000-10000, mutta merkittävä osa maastoon ladun varteen hakeutuneista katsojista ei ostanut lippua.

Oheismyynnin tulot olivat noin 3,5 euroa per maksanut katsoja. Oheismyynnin määrää rajoitti se, että toteutuneeseen yleisömäärään ei oltu varauduttu, ja myyntipisteiden liian pieni määrä (osittain myös myytävän loppuminen) rajoitti myyntimääriä.

1.3.Tulos

Tampereen SM-hiihtojen tulos oli voitollinen. Lopullinen tulos riippuu vielä Tampereen kaupungin mahdollisten kustannustukien suuruudesta (neuvottelut tätä kirjoittaessa kesken). Ilman niitäkin päästään kuitenkin useamman kymmenen tuhannen euron tulokseen, mikä on enemmän kuin varovaisesti budjetoitu tavoite.

Tuloksen mahdollisesti odotettua isompi yleisömäärä. Kiinteät kustannukset kohosivat huomattavasti odotettua korkeammiksi, eikä niitä saatu kokonaan katettua ilmoittautumismaksujen ja mainosmyynnin tuloilla. Koska yleisömäärään vaikuttaa esim. sää ja paikalle tulevien tähtihiihtäjien määrä, ovat yleisötulot kaikkein epävarmin tulolähde.

2.JÄRJESTELYSOPIMUS

Allekirjoitimme järjestelysopimuksen marraskuun viimeisenä päivänä, siis noin 2 kuukautta ennen kilpailujen alkua, mikä on aivan liian myöhään. Järjestelysopimuksen luonnos oli kuitenkin käytössä kesäkuusta alkaen, eli heti kun kisojen matkaohjelma selvisi. Syksyn tullessa pientenkin korjausten tekeminen sopimukseen vei paljon kalenteriaikaa. Edelleen sopimuksessa on kohtia, joita parantamalla sopimus voitaisiin allekirjoittaa aiemmin ja vähentää jälkikeskusteluita.

Kaikissa tämän kohdan kommentteissa näkyy ”ensikertalaisen kisajärjestäjän näkökulma”. Kun sama seura toimii kisajärjestäjänä toistuvasti, syntyy vakiintuneita käytäntöjä joita ei koeta tarpeelliseksi kirjata. Sopimuksellisesti ’niin on ollut tapana toimia’ ei kuitenkaan ole kestävä ajatusmalli kokoneidenkaan järjestäjien suuntaan:

2.1.termit: ”tarpeen mukaan” tai ”mahdollisuuksien mukaan”

Muutamissa kohdin määritellään kisajärjestäjän vastuita esim. rakentamisen apuväen osalta sanoilla ’tarpeen mukaan’. Selkeämpää on jos kyseisiin kohtiin kirjataan kisajärjestäjän ehdoton maksimivelvoite esim. henkilömäärien ja ajankohtien suhteen ja päivämäärä mihin mennessä tarkka tarve sovitaan ja kenen kanssa. Toinen esimerkki epämääräisestä maininnasta on ”mahdollisuuksien mukaan järjestettävä kaupungin/kunnan vastaanotto”.

2.2.Piilokustannukset

Järjestelysopimus määrittää järjestäjälle vastuita, joiden täyttäminen ei käytännössä ole mahdollista muuten kuin ulkoista palvelua käyttäen – joissain kohdissa on oltava tietty nimetty palveluntarjoaja. Nämä vastuut kannattaa tekstiin tarkentaa selvästi. Vaihtoehtoisesti jos muitakin palveluntuottajia on lupa käyttää, tarvitaan kuvaus mitä on tuotettava. Esimerkki: Lähtölistojen laatiminen on hoidettava Jorma Tuomimäen (ExTime) toimesta.

2.3.Epäselvät tai puuttuvat määritelmät ja määrät

Sopimuksesta löytyy useita kohtia joissa järjestäjän vastuut ovat isompia kuin kirjatut tai vastuun ’koko’ selvisi vasta kisapaikalla. Alla oleva lista ei ole täydellinen:

- Hiihtoliiton ja tulospalvelun edustajia majoitettiin 12, ei 10 kuten sopimuksessa kirjattiin
- Kiertopalkintojen pisteet pitää laskea – laskutapa ei taida olla missään kirjattu (?)
- ” Hiihtoliittoa koskevien mahdollisten VIP – vieraiden kutsuista sovitaan yhdessä erikseen.”
- Numeroliivien pesun ja logistiikan kustannusvastuu ei ollut selvä (ei erikseen kirjattu sopimukseen)
- Avustavan talkoohenkilöstön määrät on kirjattu, mutta ei tarvittavaa työn ajankohtaa – tarve voi olla esim. kisaviikon tiistai-torstai päiväsaikaan, mikä ei ole talkootyölle otollisinta aikaa.
- SM-hiihtojen markkinoinnin vastuiden jakautumisesta järjestäjän ja Hiihtoliiton välillä ei ole mainintaa (kts. myöhemmin kohdassa ’MARKKINOINTI’)
- Maajoukkueurheilijoiden osallistumista – tai osallistumatta jäämistä – ei ole kirjattu sopimukseen, eikä sillä ole merkitystä esim. kilpailulupamaksun suuruuteen. Maksavan yleisön kiinnostukseen maajoukkueurheilijoiden paikalla ololla on kuitenkin ratkaiseva merkitys.

2.4.Vapaalippuihin oikeutetut tahot

Kisojen lähestyessä alkoi tupsahdella viestejä, joissa todettiin tai toivottiin erilaisten ryhmien pääsevän sisään kilpailualueelle ilman maksettua pääsylippua. Nämä pyynnöt tulivat sen jälkeen kun Hiihtoliiton sopimuksessa määritelty kutsuvieraslista oli jo toimitettu. Osittain näitä ilmeni vielä kisapäivienkin aikana. Näiden kirjaaminen järjestelysopimukseen vähentäisi osaltaan jo muutenkin hektisten kisa edeltävien päivien työkuormaa. Niiltä osin kun sisäänpääsy on Hiihtoliitosta luvattu esim. jollain jäsenkortilla, on kortin kuva toimitettava kisajärjestäjälle malliksi.

- Hiihtoliiton henkilökunta, mukaan lukien kaupallinen tiimi ja maajoukkuevalmentajat, jotka ovat kisapaikalla työtehtävissä ja siksi ilmainen sisäänpääsy on perusteltavissa.
- Mahdolliset hiihtoliiton ’projekti-kumppanit’, kuten tällä kertaa ryhmä seurojen toimihenkilöitä.
- Valmentaja- ja suksihuoltokerhojen jäsenet, joille kiistatta ilmainen sisäänpääsy on luvattu osana jäsenmaksua.

Niiltä osin kun näitä ryhmiä ei ole järjestelysopimuksessa määritelty, on kisajärjestäjällä oltava oikeus periä näiltä ryhmiltä (tai hiihtoliitolta heidän puolestaan) normaali lipunhinta.

3.ORGANISAATIO JA VAPAAEHTOISET

Vapaaehtoisvastaavana toimi Eija Rantanen, varahenkilönään Marja Kukonlehto.

Tampereen SM-hiihtojen toteutuksessa oli mukana kaikkiaan noin 260 vapaaehtoista. Päivittäin vapaaehtoisia oli töissä noin 160 – 220.

Vapaaehtoisten rekrytinnissa käytettiin nettilomaketta, jota ohjattiin käyttämään kaikki vapaaehtoiset yhteystietojen, tehtävätoiveiden ja talkooaikamahdollisuuksien yhtenäiseksi keräämiseksi. Lomake tuli tarjolle marraskuussa, ja sitä päivitettiin pariin otteeseen kun tehtävätarpeita huomattiin lisää ja myös kun jotkin tehtävät oli jo saatu 'täyteen'.

Talkoolaisia kutsuttiin kaikilla mahdollisilla Tampereen Pyrinnön hiihtojaoston tiedotuskanavilla, mm. seuran uutiskirjeessä kahdesti ja Pyrintöläinen-lehden numerossa 4/2022. Lisäksi kohdennettiin tiettyjen tehtävien talkoohaku seuran muihin jaostoihin ja kumppaniseuraan Kunto-Pirkkoihin. Myös Hämeen Hiihdon seuroille kohdistettiin talkookutsu, ja SM-hiihdot laitettiin esille Tampereen tapahtumatoimiston suur tapahtumien rekrytointilistalle. Arviolta 50-60% talkoolaisista oli TP hiihtojaoston omaa väkeä, ja noin 70-80% Tampereen Pyrinnöstä.

Talkooväelle annettiin omaksi kisapipo. Talkoovaatetuksena oli päivittäin noudettava ja palautettava toimitsijaliivi, joita oli jo vanhastaan vajaa 100 kpl ja joita hankittiin lisää 150 kpl. Talkoolaisille tarjottiin päivittäin lämmin keittoruoka ja kahvi+pulla. Pitkään talkoilleille ryhmille myös makkara, ja kisaa edeltävinä talkoopäivinä pienemmille ryhmille eväitä.

Talkoolaisille tiedotettiin kilpailun yleisistä asioista kahdella ennakkoviestillä, Kun talkoolaiset oli sijoitettu vastuualueryhmiin, aluevastaavat veloitettiin ottamaan yhteys kaikkiin ryhmän talkoolaisiin ja hoitamaan tehtäviin ohjeistus ja perehdytys. Kaikille yhteistä talkoolaisien tiedotustilaisuutta ei järjestetty. Kisojen jälkeen talkoolaisia kiitettiin aluevastaavien toimesta ryhmittäin ja kilpailunjohtajan ja vapaaehtoisvastaavan toimesta kaikkia yhdessä. Koko talkooväki kutsuttiin vielä palkkiokahville Kansallisen Hiihtopäivän tapahtuman yhteydessä.

Vapaaehtoisten tehtäviä jouduttiin osittain muuttamaan kesken kisapäivien. Erityisen paljon tätä tapahtui lauantain 'yleisöryntäyksen' yhteydessä. Tehtävämuutokset sujuivat lähes ilman ongelmia, pari yksittäistä puutteellisesta opastuksesta johtunutta hankaluutta tuli esille.

Kisaorganisaatio kasautui vaiheittain:

Syyskuun alussa organisaatioon oli nimetty Varajohtaja, Kilpailusihteeri, Talousvastaava, Ratamestari, Tiedotus&Media-vastaava, Tulospalveluvastaava, Vapaaehtoisvastaava sekä Hiihtotapavalvonnan vastaava. Myös kumppanimyynnin ulkoistus sovittiin tuolloin.

Lokakuun aikana nimettiin Rakennusvastaava, Markkinointivastaava, Turvallisuuspäällikkö, Ravintolavastaava ja kiinnitettiin Kuuluttajat. Lokakuussa pidettiin myös ensimmäinen järjestelytoimikunnan kokous, jossa organisaatioon nimettyjen lisäksi olivat mukaan kutsuttuina tuomarineuvoston jäsenet ja Tampereen kaupungin liikuntapalvelujen nimetty yhteyshenkilö.

Marraskuussa täydennettiin organisaatioon vielä Kisakanslian vastaava ja Seremoniavastaava. Erillistä stadionpäällikköä ei nimetty. Se tehtävä, samoin kuin kisatorin myyntipaikkojen, tilojen ja huoltoalueen vastuut hoidettiin lopulta kilpailunjohtajan ja varajohtajan voimin.

Joulukuun aikana vastuita vielä palasteltiin, ja Tiedotus&Media-vastaavan tontille lisättiin 'Media Host' eli mediatilan ja toimittajien avustaja. Rakennusvastuusta erotettiin osa Mainosrakennus-vastaavalle. Ratamestarin alaiselle latupartiolle nimettiin vetäjä ja varahenkilö. Lipunmyynti ja -tarkastus irrotettiin Markkinointivastaavalta omaksi ryhmäkseen. Turvallisuuspällikön alla Ensiapu sai oman vastuuhenkilön. Myös ADT-toimintoja varten nimettiin oma vastuuhenkilö.

Järjestelytoimikunnan puheenjohtajaksi kutsuttiin liikuntaneuvos Jarmo Hakanen. Järjestelytoimikunta kokoontui kolmesti, ensin ydinryhmällä lokakuussa ja sitten laajenevilla kokoonpanoilla vielä marraskuun lopussa ja tammikuun alussa, sitä mukaa kun organisaatio muotoutui.

Alkuperäinen ajatus varahenkilöstä jokaiselle osa-aluevastaavalle toteutui vain osittain; vajaalle puolelle osa-alueista nimitettiin selkeä vara-vastaava. Tosin kisojen kuluessa jotkut osa-aluevastaavat käytännössä nimesivät itselleen varahenkilön.

4.RADAT, TILAT JA OLOSUHTEET

Ratamestarina toimi Kai Samposalo. Rataryhmässä oli mukana 8 talkoolaista (perjantaina 6). Ratamestarin kakkoshenkilönä oli Henna Nurminen, joka päivästä riippuen otti osavastuun joko stadionin osuudesta tai 'metsäradasta'. Tampereen kaupungin liikuntatoimi vastasi ratojen kunnostuksesta liikuntapaikkamestari Tapio Niemen johdolla. Rataryhmä työskenteli pitkiä päiviä, sillä rakennusrupeamia kertyi kaikkiaan 6 kappaletta, samoin purkuja. Ratamerkinnyt rakennettiin täydelliseen kuntoon kolmena iltana viralliseen harjoitukseen, jonka jälkeen ne purettiin kokonaan pois ratojen kunnostuksen ajaksi, ja kisapäivän aamuna uusi rakentaminen ja kisan jälkeen purku jne. Tyypilliset työskentelyajat olivat klo 16:30-17:30, klo 19-20, klo 6-8 ja klo 13-14 (kun kilpailun aika päivittäin 9-13 ja virallinen harjoitus klo 17:30-19). Kilpailun aikana rataryhmä päivysti mutkissa kolien kanssa ja avusti myös muita radan varren toimitsijoita tarpeen mukaan.

Rataryhmän koko oli selvästi liian pieni, ja vastaavissa kisatapahtumissa tarvitaan jatkossa 10-12 henkilön ryhmä.

4.1.Radat

Kaupin radat pohjautuvat vanhoihin, lähes kokonaan jo kymmeniä vuosia sitten linjattuihin latu- ja ulkoilureitteihin. Kaupin urheilupuiston kokonaiskehityshankkeen osana uudistettiin kilpailuradat tavoitteena kilparatojen homologointi uusien vaatimusten mukaisiksi. Homologointiprosessi aloitettiin Jussi Prikärin konsultoimana jo vuoden 2019 aikana, ja saatettiin loppuun Juha Torvikosken johdolla toukokuusta 2021 marraskuuhun 2022. Prosessin aikana Kauppiin rakennettiin ja kartoitettiin homologointivaatimukset täyttävät 5km, 4km, 3.75km, 3.3km, 2.5km, 1.6km(2 kpl), 1.5km ja 0.8km mittaiset kilparadat. Perinteisen sprintin vaatimusten takia 1.6km reitti rakennettiin molempiin suuntiin hiihdettäväksi – perinteisen sprintin vaatimukset täyttyvät vain vastapäivään kierrettäessä.

Parisprintin rata tiedettiin helpohkoksi. Myös perinteisen sprinttirata tiedettiin liukkailla keleillä tasatyönnettäväksi. Perinteisen sprintin ratavaatimukset ovat kiristyneet/kaventuneet lajin (=tasatyönnon) kehittyessä niin, että optimaalisia perinteisen sprintin ratoja on enää harvassa. 5km lenkin helppoudesta kohistiin ennen kisoja, mutta ei enää sen jälkeen kun sitä oli kilpailussa hiihdetty. Helpohkojen ratojen ansiosta kilpailut olivat kautta linjan tiukkoja ja yleisölle mielenkiintoisia sekä paikan päällä että TV:n välityksellä.

Stadionin layout perustui osavien homologointitarkastajan (Juha Torvikoski) ja TD:n (Mattias Skog) ideointiin sekä taitavan ratamestarin (Kai Samposalo) toteutukseen. Tiiviin pesäpallostadionin mahdollisuudet käytettiin maksimaalisesti hyväksi. Maalisuoran pituuteen jäi toivomisen varaa, osittain hieman puutteellisen lumetuksen takia. Sprintin erävaiheessa 'kahdeksikkona' hiihdetty latu toimi täydellisesti, eikä järjestelyä luultavasti edes moni yleisössä huomannut.

Verryttelylatu oli riittävän pitkä (noin 500m, kaksisuuntainen), aivan stadionin ja huoltoalueen vieressä ja samalla tavalla lumetettu ja kunnostettu kuin pääosa kilpaladusta. Suksitestaukseen löytyi myös nousua ja laskua, ja verryttelyladulta oli harjoitteluajoina suora yhteys kilpaladuille.

4.2. Lumetus ja latujen kunto

Kaupissa on kiinteä, vesi- ja sähköpisteisiin perustuva lumetusjärjestelmä lähes koko 1.6km sprinttiradalle. Tuo lenkki lumetettiin joulukuun aikana suoraan radalle tehdyllä tykkilumella. Myös stadionin kenttäalueen lumi tehtiin suoraan kentälle joulukuussa. Stadionalueen 'Kattikukkula' ja verryttelylatu lumetettiin joulukuussa säilölumella, samoin kuin ne osat 2.5km lenkistä joille ei saatu tehtyä lunta paikan päällä. Koko 2.5km latu oli siis tammikuun alussa keinolumetettu.

Viiden kilometrin kilpalatu välillä 1.4km – 4.4km oli luonnonlumen varassa. Radalle koottiin lunta ympäristöstä useaan kertaan talkoovoimin, alkaen jo joulukuun puolivälissä. Vesisateiden aikaan kisoja edeltävillä viikoilla, pidettiin kolaamalla koko 5km rata 'väkisin' hiihtokuntoisena. Kaupin säilölumikapasiteetti ei toistaiseksi riitä koko 5km lumettamiseen, eikä lumen ajaminen koko matkalle ole myöskään logistisesti helppoa. Lyhyempää, 3.3km lenkin lumettamista harkittiin, mutta kisamatkojen (15km) käyttöön se ei olisi kovin hyvin sopinut.

Kilpaladut olivat kaikkina kisapäivänä erinomaisessa kunnossa. Latujen hoito onnistui oikea-aikaisesti ja käytössä oleva kalusto oli toimivaa. Myös latuja kunnostavan Tampereen kaupungin henkilöstön osaaminen on korkeaa luokkaa. Ratamerkintöjä kommentoitiin kilpailijoiden suunnalta "Maailmancup-tasoisiksi". Työssä ja materiaalissa ei tehty kompromisseja: Kaikki lähes 500 käytössä ollutta latukolmiota sijoitettiin radoille, samoin n. 350 muoviköydestä tehtyä 'havutupsua', sekä purkeittain merkkkausmaalia. Perinteisen kisan latukatkot oli oikein sijoitettu ja stadionin mutkat toimivia.

4.3. Stadion ja sen oheistilat

Kaupin Stadionilla on kesällä 2022 valmistunut katettu 2500 hengen katsomo, jonka ylälehterillä sijaitsee kuuluttamo. Katsomon vierellä (pesäpallokentän kolmospuolella) on kaksi huoltorakennusta, jotka olivat kokonaisuudessaan SM-hiihtojen käytössä. Huoltorakennusten tiloihin sijoituivat urheilijoiden pukutilat, vapaaehtoiskeskus, tulospalvelun tilat, median työtilat, kutsuvieraiden kahvio, tuomarineuvoston tila, kisainfo, ensiapu ja ADT:n tila sekä WC-tiloja. Katsomorakennuksen kylkeen/taakse sijoitettiin kaksi ravintola/kahviotelttaa sekä kisatori-alue myyntipisteineen. Huoltorakennusten takana oleva parkkialue varattiin huoltoalueeksi, jonne sijoitettiin huoltokopit ja huoltorekat sekä niiden käyttäjien parkkipaikat.

Kaupin Stadion on osittain keskeneräinen. Äänentoisto toimii toistaiseksi vain katsomossa istuville katsojille ja siksi äänentoistoa parannettiin kisojen ajaksi vuokratulla lisäkalustolla. Katsomon yhteyteen suunnitellut, mutta vielä rakentamattomat lisätilat jouduttiin nyt korvaamaan teltoilla ja nipistämällä osa urheilijoiden pukutiloista muuhun käyttöön. Kaupin Stadionin oheistilojen rakentaminen lopulliseen muotoon on suunniteltu tapahtuvan syksyyn 2024 mennessä.

4.4. Kaupin urheilupuisto

Kaupin urheilupuiston käyttö yksittäisen lajin suur tapahtumaan tuottaa hankaluuksia varsinkin liikenteen järjestelyjen osalta. Jos/kun tapahtumaan tulee yleisöä henkilöautoilla, ei niille löydy parkkipaikkoja

urheilupuiston alueelta juuri lainkaan. Hiihtokilpailujen erityispiirre on se, että kilpailijoille on osoitettava paikoitus kilpailupaikan välittömästä läheisyydestä, ja myös huoltoalue vie oman tilansa. Kun on myös median ja erityisryhmien parkkitarpeet, täyttyivät urheilupuiston paikat niistä, ja kaikki yleisö käännyttiin portilta muualle parkkipaikkoja etsimään. Urheilupuiston laidalla on vain yksi parkkihalli – muut lähialueen parkkialueet on varattu mm. sairaalakampuksen käyttöön.

Joukkoliikenneyhteydet Tampereen keskustasta Kauppiin ovat toimivat, ja iso osa yleisöstä saapuikin kisapaikalle niitä käyttäen. Kilpailijat ja muut erityisryhmät onnistuttiin sijoittamaan paikoitukseen Kaupin urheilupuiston alueelle.

5.KILPAILUN LÄPIVIENTI

5.1.Lähtö, Vaihto ja Maali

Lähdön päällikkönä toimi Jarmo Salonen. Lähdön toimitsijaryhmässä oli hänen lisäkseen päivittäin 4-5 henkilöä, ja lähtöryhmän vastuulle kuului myös parisprintin vaihdot. Yhteislähtökilpailujen lähettäjänä toimi Niklas Lieke, jolla on vahva kokemus yleisurheilun lähettäjän tehtävistä.

Maalin päällikkönä toimi Sami Liponkoski. Maalissa oli päivittäin 5-6 toimitsijaa. Maaliryhmä teki yhteistyötä numeropisteen henkilöstön kanssa numeroiden keruussa, ADT-saattajien ja seremoniaryhmän kanssa urheilijoiden 'nappaamisessa' ja ravintolan väen kanssa mehun jakamisessa. Maalissa oli paikalla lauantaina myös EA-pisteen päivystäjä.

Lähtö- ja maalialueen rakentamisessa päävastuun kantoi tulospalvelun toteuttava EqTiming, ja järjestäjälle jäi lähinnä avustava rooli. Rakentamisen aikatauluun (keskiviikko-torstai keskellä päivää) emme osanneet kunnolla varautua, ja talkoolaisia ei silloin vielä ollut paikalla riittävästi.

Lähdön ja Maalin layout oli toimiva: kilpailijoilla oli riittävästi verryttelytilaa, ja verryttelytila oli hyvin erillään yleisöstä ja huoltajista. Kilpailijoille oli heidän toiveestaan varattu pukeutumistilaa, mutta sitä ei juuri käytetty (sää oli hyvä). TV:n haastattelupiste ja palkintojenjakopaikka sijoituivat lähtö/maalialueen viereen.

Sunnuntain sprintin karsinnan lähtöpaikka oli erikseen stadionin vastakkaisessa nurkassa kuin muiden kilpailujen lähtö/maalialue. Vahvasta viestinnästä huolimatta pari urheilijaa eksyi väärään lähtöpaikkaan, mutta ehti kyllä ajoissa oikeaan lähtöpaikkaan. Urheilijoiden tavaroiden kuljettaminen lähdöstä maaliin karsintahiihdon aikana oli melkoinen haaste, mutta siirtämällä siihen talkoolaisia muista tehtävistä saatiin hiihtäjien varustepussit paikalleen maaliin lähes virheettömästi.

5.2.Tulospalvelu

EqTimingilla oli paikalla riittävästi henkilöstöä, ja kaikki tarvittavat datayhteydet jne. saatiin hoidettua kuntoon. Sprintin karsintakilpailun aikana yksi maalialueen laitteista rikkoutui. Tulosten palauttaminen vara-ajanotosta aiheutti 30 minuutin viivästyksen kilpailuaikatauluun karsinnan jälkeen.

Järjestäjän tulospalveluvastaavana toimi Teemu Salminen, jolla oli apunaan 5 henkilön vapaaehtoisten ryhmä (sama läpi kaikkien kisapäivien). Tulospalvelulla oli haasteenaan mm. oletettua isompi paperisten tulosten määrära vaatimus, jota pahensi hetkellinen kopiokoneen temppuilu lauantain kisan aikana. Tietoja siitä, minkä verran paperisia lähtö- ja tuloslistoja missäkin tarvitaan, ei ollut osattu kirjata etukäteen vaan lista syntyi sitä mukaan kun pyyntöjä tuli.

5.3.Kuulutus

Kuuluttajina toimivat Aki Pajunoja ja Aki Tuovinen. Heidä voi syystä pitää tämän hetken parhaina hiihtokilpailujen kuuluttajina. Stadionin hieno tunnelma oli isolta osalta heidän ansiotaan.

Tiedon välitys kuuluttajille kangerteli jonkin verran johtuen huonosti toimivista radiopuhelimista. Viestintävälineeksi vaihtui tarvittaessa puhelin. Radiopuhelinkaluston uusiminen on Tampereen kaupungin liikuntapalveluiden listalla tulevien kisojen varalle. Radiopuhelinten testaaminen jäi liian myöhäiseen ajankohtaan juuri ennen kisoja, eikä korvaavia laitteita tähän kisaan ehditty enää etsiä.

5.4.Hiihtotapavalvonta

Hiihtotapavalvonnan päällikkönä toimi Harri Kulmala. Hiihtotapavalvonnassa oli mukana pe-la 6 henkilöä ja sunnuntaina (perinteisen kisa) 11 henkilöä. Kolmasosa ryhmästä oli TD-koulutettuja, ja lopuilla oma kilpahiihtotausta mikä helpotti perehdytyksen ymmärtämistä. Hiihtotapavalvontaan liittyvät säännöt mm. estämistulkintojen osalta ovat uudistuneet, ja siksi tässä tehtävässä tarvitaan aina uutta perehdytystä.

Hiihtotapavalvojat kuvasivat rikkomusepäilyt videolla ja lähettivät ne TD:tten kanssa perustettuun WA-ryhmään. TD:tten palaute ryhmän toiminnasta oli positiivista. TV-tuotannon ansiosta varsinkin sprinttikisasta saatiin myös suoraa TV-kuvaa arvioinnin perustaksi.

5.5.Latupartio

Latupartion vetäjinä toimivat Sanja Säpyskä-Rajala ja Juho Mäntylä. Latupartiossa talkoili päivittäin 6-8 Pyrinnön omaa hiihtävää junioria ikähaitarilla 12v-17v. Latupartion 'keikkojen' välissä latupartiolaiset autoivat muissa tehtävissä missä milloinkin tarvittiin.

5.6.Seremoniat

Seremoniavastaavaksi nimettiin Risto Kataja, ja hänen varahenkilökseen nousi Hanna Samposalo. Seremonioissa avustajina oli 3 TP:n nuorta hiihtäjää päivittäin, ja heidät oli nimetty myös muihin tehtäviin kun seremonioita ei ollut. Mitalihankinnat tehtiin hyvissä ajoin, ja kukat hankittiin lähimmästä kukkakaupasta. Kunniapalkinnoista osa saatiin lahjoituksena tavarantoimittajilta ja osa Tampereen Kaupungilta.

Palkintojenjakojen kuormittavin tehtävä on "ihmisten metsästys" eli sekä urheilijoiden että palkintojen jakajien saaminen jakopaikalle oikeaan aikaan. Tässä onnistuttiin hyvin, erityisesti hyvin tehtyjen ennakkoyhteydenottojen ansiosta.

6.KILPAILIJAT ja HUOLTO

6.1.Kisakanslia

Kisakanslian päällikkönä toimi kilpailusihteeri Eira Kähtävä. Kisakanslian vastuulle kuului myös numeroidenjakopiste ja kisainfo kilpailupaikalla. Näissä toiminnoissa työskenteli kaikkiaan noin 25 vapaaehtoista, sillä kisakanslian aukioloajat olivat pitkät ja alkoivat jo torstaina klo 15. Miehitys kisakansliassa oli torstaina ja perjantaina iso, mutta kutistui minimiin (1 hlö) sunnuntaina. Numerojakopiste puolestaan työllisti paljon juuri ennen kilpailua ja niiden aikana. Kisakansliaan sijoittui muita tehtäviä

enemmän ns. 'yhden päivän talkoilijoita'. Talkoolaisia oli kisakansliassa riittävästi ja ajoittain heitä kyettiin sijoittamaan auttamaan muissakin tehtävissä.

Kisakanslia oli kilpailijoiden saapumisreitillä, noin 300m stadionilta sijaitsevan Kauppi Sports Centerin aulassa. Kilpailijoiden liikkuminen toteutettiin niin, että kertakäynti kisakansliassa riitti: sieltä saadulla kilpailijakortilla ja kilpailijan ajoluvalla pääsi kisapaikalle kaikkina kisapäivinä.

Kisakansliasta jaettiin myös huoltoalueelle tulijoiden, median ja yhteistyökumppanien tarvitsemat kulkukortit ja ajoluvat. Kisakanslian selvitettäväksi tuli myös kutsuvieraiden, VIP:ien yms. ilmaislippulaisten ongelmia.

6.2.Paikoitus ja Pukutilat

Kilpailijoille oli erikseen varattu ja ohjattu paikoitusalue mahdollisimman lähellä stadionia (100-200m). Myös lauantaina kaikki kilpailijat saivat paikan suunnitellusti.

Kilpailijoiden pukutilat löytyivät stadionin huoltorakennuksesta. Pukutiloja ei ollut riittävästi johtuen muiden aputilojen puutteesta joka verotti kaksi pukuhuonetta pois urheilijoilta, mutta kuitenkin selvästi enemmän kuin keskiverto SM-tason hiihtokilpailujen kisakeskuksissa.

6.3.Numeroiden nouto & palautus

Kilpailunumerot ja transponderit jaettiin päivittäin lähtöalueen läheisyydessä olleesta numeropisteeltä teltasta. Numeroiden palautus oli kilpailusta riippuen joko numeropisteellä (sprintti) tai maalialueella (muut kilpailut). Transponderien kiinnitys oli kilpailijoiden omalla vastuulla, ja niiden nilkoissa olemista ei erikseen vahdittu lähtöalueelle mentäessä. Yhdenkään kilpailijan transpondereissa ei ollut ongelmia.

Kilpailunumerot kuivatettiin ja järjestettiin uudelleen yhdessä transponderien kanssa päivittäin infopisteen tiloissa.

Numeropisteellä työskenteli joka päivä 4 toimitsijaa kisakanslian ryhmästä.

6.4.Haastattelualue

Mediavastaavan toiveesta maalialueen poistumisreitille aidattiin toimittajia varten haastattelualue (ns. "mixed zone"). Käytäntö ei ole kotimaisissa hiihtokilpailuissa kovin tuttu, ja kesti hetken että opastus haastattelualueelle saatiin kuntoon, ja yleisö saatiin pidettyä alueelta pois.

6.5.Infopiste

Koska kisakanslia sijaitsi kauempana, sijoitettiin EA-pisteen ja tuomarineuvoston tilan viereen INFO-piste. Infopiste toimi tiedustelujen ja esim. vastalauseiden vastaanottopaikkana. Kilpailusihteeri Eira Kähtävän paikka oli kilpailujen aikana pääosin infopisteellä, ja hänellä apunaan 1-2 talkoolaista. Infopisteellä ei ollut asiakkaita ruuhkaksi asti.

6.6.Huoltoalue

Huoltoalueen toiminnasta ja mahdollisista ongelmista kilpailun aikana vastasi tehtävään nimetty vapaaehtoinen. Huoltokoppien avaimet tuotiin valmiiksi koppien oviin kilpailua edeltävän päivän aamuna. Pysäköintiluvat jaettiin kisakansliasta.

Huoltoalueelle sijoitettiin 12 työmaakoppia joista 8 varattiin pooliyritysten käyttöön ja 4 vuokrattiin seuroille. Huoltoalueelle pysäköitiin lisäksi 2 täyspitkää huoltorekkaa (FSS, Rex/Jämi) ja 2 pienempää rekkaa

(TeamSkiers, Pohti Ski Team). Paikka ja sähkö löytyi myös kolmelle henkilöauton perässä vedettävälle huoltovaunulle.

Kilpailujen aikana sattui yhdellä rekalla yksi sähkökatko, joka selvitettiin välittömästi paikalla päivystäneen urheilupuiston henkilökunnan toimesta.

7. TIEDOTUS JA MEDIA

SM-hiihtojen Tiedotus- ja Mediavastaavana toimi Anni Alamettälä. Mediaryhmässä työskenteli 6 vapaaehtoista, mikä oli riittävä määrä. Myös Hiihtoliiton tiedotus kantoi tiedotusvastuuta Annin ryhmän rinnalla.

Iso osa tiedotuksesta tehtiin jo hyvissä ajoin ennen kisoja. Tiedotusta keskitettiin tietoisesti sosiaalisen median kanaviin. Tiedotussuunnitelma oli kasassa jo syyskuussa, ja sen mukaan edettiin ensin kuukausittaisten, sitten viikottaisten ja lopulta päivittäisten tiedotteiden tai SOME päivitysten tahtiin. Ennakkojuttuja laadittiin myös videoiden muotoon. Oman seuran kärkiurheilijat osallistuivat tiedottamiseen omia SOME-tilejään käyttäen ja videotuotantoon osallistumalla.

Kilpailun virallisena tiedotuskanavana olivat kilpailun nettisivut. Niiden päivitys tehtiin suoraan Annin toimesta. Kilpailunjohtajalla ja kilpailusihteerillä oli suora linja Annin sormien kautta sivupäivityksiin. Kisoilla oli myös viime aikoina yleistyneen tavan mukaan WA-ryhmä, mutta sitä ei käytetty virallisena tiedotuskanavana sekaannusten välttämiseksi. WA-ryhmän kautta välitettiin lähinnä vain linkkejä virallisille nettisivuille, ja sunnuntaina kisa-aikataulun viivästyessä WA-ryhmään ilmoitettiin muuttunut aikataulu.

Mediaryhmästä Jarkko Sinisalo nimettiin 'media host':ksi, eli huolehtimaan paikalle tulevan ns. kirjoittavan median hyvinvoinnista mediatiiloissa. Mediaa akkreditoitui kaikkiaan noin 60 henkilöä (!!). Medialle varattu tila riitti nipin napin. Omia lehdistötiedotteita ei kisojen aikana laadittu, koska akkreditoituneina olivat kaikki valtakunnan päämediat.

8. MARKKINOINTI

8.1. Mainosmyynti

Erillistä mainosmyynnistä vastaavaa henkilöä ei kisaorganisaatioon nimetty. Mainosmyynnin oletettiin tapahtuvan jo hyvissä ajoin ennen kisoja, joten kilpailunjohtaja ja varajohtaja arvelivat hoitavansa sen itse.

Hyvissä ajoin keväällä 2022 laadittiin lista myytävistä mainoselementeistä ja niiden hinnoista. Hintatasossa konsultoitui aiempia kisajärjestäjiä ja korotettiin siitä jonkin verran. Myös päätettiin että kisalehteä tai käsiohjelmaa ei tehdä. Laitamainokset päätettiin myydä 5m paloina, a hinta 1000 e. Syksyä kohti selvisi, että kilpailunjohtajan ja apuna olleen jaostojohtokunnan aika ja osaaminen eivät tuottaneet myyntituloksia, päätettiin etsiä avuksi mainosmyyntiin erikoistunut ulkoinen palveluntarjoaja. Sopimus laadittiin spoart.fi:n kanssa (Arto Kemiläinen).

Mainosmyynti toteutui sekä omana toimintana että spoart.fi:n kautta suurelta osalta vasta viimeisten kahden kuukauden aikana ennen kisoja. Spoart:n myyntitulosta pienensi se, että Hiihtoliitto on jo

onnistuneesti hankkinut yhteistyökumppaneikseen suuren osan Suomen ns. 'oletetuista urheilusponsoreista'. Samalla Hiihtoliitto on varannut ison määrän (220m) laitamainostilaa itselleen.

Spoartin kautta ja omatoimisesti saimme myytyä yhteensä 155 mainosmetriä. Noiden metrien sijoittaminen varmuudella TV-näkyvyysalueelle yhdessä Hiihtoliiton 230 metrin kanssa oli haastavaa. Lisäksi iso osa mainoksista siirrettiin päivittäin eri paikkoihin muuttuvien kamerapaikkojen mukaisesti. Mainosrakennustiimiä veti Juha Tiira, apunaan 4 hengen talkooporukka. Yhteistyö Hiihtoliiton mainostiimin kanssa sujui loistavasti ja oma tiimi olisi voinut olla jopa pienempikin. Kaikkiaan mainosaitaa rakennettiin stadionille ja ladun varsille lähes 450 metriä, ja mainoksia kiinnitettiin 375 metriä.

Mainostilaa yleisön suuntaan ja esim. LED-taululle emme osanneet myydä lainkaan. Yleisömäärästä ei ollut mitään tietoa, joten mainoskontaktien määrän arviointi oli mahdotonta.

8.2. Yleisömarkkinointi

Markkinointivastaavan roolissa toimi Tampereen Pyrinnön toiminnanjohtaja Elisa Hakanen. Graafisen ilmeen ja lay-outit tekivät Hanna Varjus ja Mira Koskela. Kisalogo on Hanna Varjuksen käsialaa.

Hiihtoliitto osallistui yleisömarkkinointiin ainoastaan omilla nettisivuillaan ja SOME-kanavillaan julkaistuilla ennakkouutisilla. Kontakteja mediaan ei Hiihtoliiton suunnalta esim. lehdistötilaisuuden muodossa ollut eikä niitä ehdotettu, vaan ne jäivät kisajärjestäjän vastuulle. Varsinaista markkinointisuunnitelmaa SM-hiihdoille tai SuomenCup sarjalle ei liitossa (ehkä) ollut tai sellaisesta ei järjestäjille tiedotettu.

Muu tiedottaminen tuki yleisömarkkinointia. Medioille SM-hiihdot ovat automaattisesti kiinnostava aihe, ja SOME:n ja muiden kanavien kautta tietoa oli valmiiksi tarjolla. Medioilta tuli jonkin verran oma-aloitteisia yhteydenottoja, ja loppiaisen Testisprintti-kilpailussa oli paikalla paikallisen valtamedian toimittaja (Aamulehti). Luonnonlumireittien käytön epävarmuus oli sopiva jutun juuri, ja sen jälkeen median kiinnostus laajeni. Järjestimme kisaviikon maanantaina lehdistötilaisuuden, johon saimme haastateltavaksi urheilijoiden lisäksi myös maajoukkueen päävalmentajan (iso kiitos siitä!). Lehdistötilaisuus oli menestys ja poiki laajasti palstatilaa, joka lisäsi yleisön tietoisuutta kisoista.

Hankimme kisaviikon alkuun mainostilaa Tampereen eri puolilta digitaalisista mainostauluista. Myös Tampereen kaupungin omistamalla digimainospinnoilla (mm. ratikkapysäkit) olimme esillä noin viikko ennen kisoja. Kaupissa oli iso ulkomainos ulkoilijoiden näkyvillä jo pari viikkoa ennen joulua – samalla siinä tiedotettiin latujen varaamisesta kisakäyttöön.

Yksilölajien kilpailutapahtumien yleisömarkkinoinnissa selvästi keskeisin elementti on lajin tähtiurheilijoiden suoritusten näkeminen. Visuaalinen mainonta nojaa kärkiurheilijoiden kuviin ja ns. tavan yleisöön vetoaa viesti 'Näe Tähtiurheilija'. Viesti 'Näe jännittäviä kamppailuita' on toki mukana viestinnässä, mutta sen merkitys ei ole samanlainen kuin joukkuelajeissa. Kun/jos hiihdon SM- tai SC-tapahtumiin halutaan saada merkittäviä live-yleisöjä, on oleellista varmistaa kärkiurheilijoiden mukanaolo ja käytettävyyden markkinoinnissa.

8.3. Lipunmyynti

Ennakkolippujen myynti annettiin Tiketti.fi:n hoidettavaksi alkaen marraskuun puolivälistä. Tiketti myös käytti omaa markkinointikoneistoaan SM-hiihtojen hyväksi. Tiketti.fi:n kautta myytiin noin puolet lipuista, varmasti osittain myös vielä kispäivinä lippujonosta.

Lippujen hinnoittelussa teimme sellaisen virheen, että tiketistä etukäteen ostetut liput olivat kalliimpia kuin portilta hankitut, kun tiketin palvelumaksut lisättiin nettikaupassa hinnan päälle, mutta lippukopilla ei.

Myös päiväliput oli aluksi määritelty päiväkohtaisiksi, mutta asiakaspalautteen perusteella muutimme ne vapaavalintaisiksi (voi käyttää minä päivänä tahansa).

Lippuja myytiin myös pienellä alennuksella seuran jäsenille, ja alennetulla hinnalla 'suurostajille', eli urheiluseuroille ja muille yhteisöille, lippupaketin minimimäärä 10 päivälippua.

Lippujen hinnat:

- Normaali päivälippu 15e.
- Normaali kolmen päivän lippu 35e.
- Päivälippu lapset, opiskelijat, varusmiehet ja työttömät 6e.
- Lippupaketissa päivälipun hinta 12e.
- VIP-lipun hinta oli 40 euroa, sisältäen tarjoilun

Eläkeläisille ei ollut erikoishintoja, mikä aiheutti jonkin verran negatiivista palautetta.

Lipunmyynnistä vastasi Elisa Hakanen. Lipunmyyntiä varten kisa-alueen sisääntuloväylille tuotiin Tampereen kaupungin omistamat lipunmyyntikojut (2 kpl), joista lopulta oli käytössä vain yksi – oletettu toinen sisääntulosuunta jäi lähes kokonaan tyhjäksi joten keskityttiin päätulosuuntaan. Lipuntarkastusta ja myyntiä varten tuotiin tiketti.fi:n järjestelmän myynti- ja tarkistuslaitteet.

Lipuntarkastuksesta vastasi Keijo Viilo, jolla oli käytössään la-su 12 talkoolaista, perjantaina 6. lauantain suurimman sisääntuloruuhkan aikana lipunmyynti jonoutui – lipuntarkastus ei tuottanut ongelmia.

Suunnitelmissa oli, että myös maastoon lähtee kiertäviä lipuntarkastupartioita (2 kpl), kuten ennakkotiedotuksessa oli lupailtu. Lipuntarkastus portilla vaati kuitenkin kaikki lipuntarkastukseen varatut henkilöt, eikä maastotarkastuksia siksi toteutettu.

9.TURVALLISUUS

Turvallisuuspäällikkönä toimi Jukka Halme. Turvallisuuden henkilöstö jakautui kolmeen ryhmään: Järjestys ja yleisöohjaus -ryhmässä oli la-su 16 henkilö joista 6 kpl järjestyksenvalvoja-kortillisia, ja perjantaina 11 henkilöä, joista 3 kortillisia. Liikenteenohjaus-ryhmässä oli Kunto-Pirkoista la-su 15 henkilöä, perjantaina 10 päällikkönään Aino Berg. Ensiavun ryhmään kuului lauantaina 11 henkilöä, perjantaina ja sunnuntaina 6 henkilöä.

9.1.Viranomaisyhteistyö

Turvallisuussuunnitelma laadittiin yhdessä kilpailunjohtajan kanssa ja pohjana käytettiin aluepelastuslaitoksen hyvää pohjaa, jonka sisältö kattaa hyvin kaikki ulkoilma-urheilutapahtuman vaaditut asiat. Turvallisuussuunnitelmassa arvioitiin yleisömääräksi maksimissaan 1000 per päivä, mikä oli reilusti alakanttiin lauantain osalta, ja jonkin verran sunnuntainkin osalta.

Turvallisuussuunnitelman lisäksi tehtiin suunnitelma yleisön reiteistä maastossa ja varauduttiin ohjaamaan yleisöä ladun ylityspaikoissa ja pitämään muu liikenne (kävelijät, pyöräilijät) poissa laduilta reittien risteyskohdissa. Kilpailun varajohtaja sijoitteli kilpailualueen ja lähestymisreittien sekä metsäreittien opastekyltit kisaviikon alussa.

Pelastuslaitoksen, poliisin ja ensihoidon edustajat kävivät katselmoimassa kisapaikan ja turvallisuusjärjestelyt kisaviikon torstaina, eikä heillä ollut merkittävää korjattavaa tai huomautettavaa.

9.2.Liikenteenohjaus ja paikoitus

Liikenteenohjauksessa ei tullut ongelmia. Tampereen kaupungin liikenneinsinöörin kanssa sovitut liikenteenohjauspisteet hoidettiin, samoin tilapäiset opasteet ja liikennemerkkien huputukset, joista oli sovittu hyväksytyssä liikenteenohjaussuunnitelmassa. Liikuntapalveluiden hallinnassa oleva urheilupuiston alue oli kokonaan kisojen käytössä, ja suunniteltujen ajolupa-ryhmien autot saatiin mahtumaan niille varatuille paikoille. Tavarantoimittajille, siis kisapaikalla kisapäivien aikana tilapäisesti poikkeaville autoille, ei muistettu laatia ja toimittaa ajolupia, mikä aiheutti pieniä sekaannuksia alueen portilla.

9.3.Järjestys ja Yleisönohjaus

Yleisönohjaus oli ongelmissa lauantaina, kun yleisöä oli moninkertainen määrä arvioitua verrattuna. Maastossa, missä yllättäen oli jopa tuhansia katsojia radan varressa, oli sijoitettuna vain muutamia yleisön ohjaajia. Maastossa olleet rataryhmän ja hiihtotapavalvonnan henkilöt hälytettiin auttamaan milloin vain omilta tehtäviltään voivat, ainakin neuvomalla yleisöä oikeille paikoille. Myös liikenteenohjauksesta ja sijoittamattomista 'reservihenkilöistä' siirrettiin muutamia henkilöitä avuksi maastoon.

Stadionilla ihmisiä oli lauantaina arviolta noin 3000. Yleisönohjaajia sijoitettiin uudelleen niin, että varauduttiin kisatorin ruuhkiin ja pidettiin huoli katsomoon liikkumisen turvallisuudesta. Myös tähän siirrettiin liikenteenohjauksen henkilöitä, kun mm. kaikki kilpailijat olivat jo parkkialueilleen saapuneet ja tarve siellä väheni. Kisatori oli tarkoituksellisesti rakennettu melko tiiviiksi, tunnelman luomiseksi, mutta toteutuneella yleisömäärällä väljempi asettelu olisi ollut tarpeen.

9.4.Ensiapu

Ensiavun toteutuksesta vastasi Pihlajalinna Timo Hännisen ja Petri Sillanpään johdolla. Yleisön ja urheilijoiden kiinteä ensiapupiste sijaitsi sisätilassa huoltorakennuksen pukuhuoneessa. Tarvittaessa EA-pisteelle ohjattiin myös Pihlajalinnan esittelypisteeltä joka sijaitsi teltassa kisatorin alueella. Lisäksi kaikkina kisapäivinä lähtö/maalialueella päivysti EA-partio. Kaikkina kisapäivinä EA-toiminnassa oli mukana vähintään kaksi lääkärikoulutettua henkilöä joko Pihlajalinnan henkilöstöstä tai vapaaehtoisten listalta.

Lauantaina kun hiihrettiin 5km rataa, oli radan varrella myös kolme maasto-EA-pistettä vauhdikkaimpien laskujen alla. EA-päivystys oli kolmen hengen voimin paikalla myös jo torstain virallisten harjoitusten aikana.

EA-ryhmällä oli kaikkina kisapäivinä käytössään moottorikelkka, pulkka ja kuljettaja, joka löytyi viereisestä kenttähenkilökunnan tilasta.

EA-ryhmällä oli koko kilpailun aikana yhteensä 3 asiakasta, jotka kaikki hoidettiin loppuun kisapaikalla.

EA-huoneen viereinen pukutila oli varattu ADT:lle. Virpi Lankinen vastasi ADT:n yhteydenpidosta ja ADT-saattajien ryhmästä (4 henkilöä). ADT-saattajat ja myös Virpi itse, oli sijoitettu muihin talkootehtäviin joista he irrottautuivat tarvittaessa ADT-tehtäväänsä.

10.RAVINTOLAT ja KAHVIOT

Ravintolatoiminnasta vastasi Liisa Naskali yhdessä Saila Asumaniemen kanssa. Ravintoloissa ja kahvioissa oli talkootöissä perjantaina 20 henkilöä, lauantaina 35 henkilöä ja sunnuntaina 30 henkilöä.

Ravintolatoiminnan vastuulle kuului seuraava tarjonta:

- Keittoruokailu vapaaehtoisille ilmaiseksi ja yleisölle myytynä
- Makkara- ja makkarasämpylä ja mustamakkara
- Vapaaehtoisten kahvi- ja pullatarjoilu ruokailun yhteydessä.
- Kahviopiste – kahvi, sämpylä, pulla, yms.
- Maastokahvio, jossa myös makkaramyynti (pystytettiin lauantain ja sunnuntain ajaksi stadionin läheisyyteen)
- VIP- ja kutsuvierastarjoilut – VIP erillinen telttä, kutsuvieraille myös sisäkahvio-tila.
- Median, TD:tten ja ajanottajien tarjoilut
- Talkooväät keskiviikon ja torstain talkoilijoille

Keittoruokailu toteutettiin ostamalla palvelu soppatyöryhmittäjältä. Annosmäärien arviointi etukäteen onnistui kohtalaisen hyvin: Perjantaina tehtiin pieni arviointivirhe yläkanttiin, ja lauantaina toisin päin.

Makkaramyyntiä häytti lauantaina kapasiteetin puute. Myyntipisteitä oli kisatorilla vain yksi, ja kolme grilliä ei riittänyt paistamaan makkaroita riittävän nopeasti. Makkarat myös loppuivat, vaikka käytettiin jo kaikki sunnuntaillekin varatut. Sunnuntaille hankittiin lisää, ja lopulta makkaroita myytiin kaikkiaan noin 3000 kappaletta.

Myös kahviuutteen myyntiä häytti lauantaina myyntipisteiden puute. Myytyjen kuppien määrää ei ole tiedossa, mutta kahvimaitoa kului koko kisojen aikana hieman yli 100 litraa.

Metsäkahvio oli menestys, ja kärsi lauantaina muiden myyntipisteiden tapaan kapasiteettiongelmista. Metsäkahvion hinnat olivat stadionia korkeammat.

HINNASTOT:

KAHVIO

KAHVI 2,5 €
 KAAKAO 2,5 €
 TEE 2 €
 LIMSA 2,5 €
 PILLIMEHU 1,5 €
 TÄYTETTY SÄMPYLÄ 3,5 €
 VANILJAKIERREPULLA 2,5 €
 VOISILMÄPULLA 2,5 €
 IRTOKARKKIPUSSI 2 €
 FAZERIN SININEN 1,5 €

MAKKARATELTTA

MAKKARA 2 €
 MUSTAMAKKARA 2 €
 HODARI 4 €
 LIMSA 2,5 €
 PILLIMEHU 1,5 €

LATUKAHVILA

KAHVI 3 €
 KAAKAO 3 €
 TEE 3 €
 PILLIMEHU 2 €
 PULLA 3 €
 MAKKARA 3 €

11. RAKENTAMINEN

Rakentamisesta vastasivat Janne Salo ja Tuomo Nieminen. Rakennusryhmään oli nimetty 12 talkoolaista, mutta ennakkorakentamisessa ja kolatalkoissa oli mukana useita muihin kisatehtäviin kisojen ajaksi sijoitettuja henkilöitä – kaikkiaan noin 30 henkilöä osallistui ennakkorakentamisen talkoisiin. Rakennusryhmäläiset olivat myös kisapäivinä apuna muissa tehtävissä – mm. Janne ja Tuomo yleisönohjauksen apuna lauantaina.

Rakentaminen eteni kiihtyvästi kohti kisoja:

- Loka-marraskuu: TV:n kameralavat, vaate- ja numerolappunaulakot, mainosaitojen tolpat.
- Joulukuu – tammikuun alku: mainosaitoja maastoon, lumen kolausta
- Kisaa edeltävä viikko: lumen kolausta, ratamerkki-tupsujen tekoa
- Edellinen viikonloppu - Kisaviikko: metalliaidat paikoilleen, stadionin mainosaidat irtoelementeistä, sisätilojen ja teltojen sisustukset, myyntiteltojen pystytykset, sauvamittaus-teline, somistuskankaat

Tampereen kaupungin liikuntapalvelut tekivät tai tilasivat ison osan rakennushommista ja tarvikkeista, mm.:

- Ravintolateltojen pystytykset (2 kpl)
- Sähköt kaikkiin tarpeisiin
- Palkintopallien kunnostus ja kuljetus
- Jauhesammuttimet huoltokoppeihin ja myyntipisteille (20 kpl)
- Pöydät ja tuolit sisätiloihin ja teltoihin
- Mainosaitojen lautatavara

12. KUTSUVIERAAT ja MUUT ERITYISRYHMÄT

Kutsuvieraista huolehtimiseen ei varattu erikseen vastuuhenkilöä, ja vastuu kaatui hieman epämääräisesti markkinointivastaavan, kilpailusihteerin ja kilpailun johtajan 'välimaastoon'. Myös kisakanslia ja lipunmyynti ottivat osaa kisapäivien aikana erilaisten sekaannusten setvimiseen.

Varsinaisia kutsuvieraita kertyi kolmesta erillisestä 'listasta':

Hiihtoliiton kutsuvieraslista: Lista saatiin Larissa Erolalta 5.1.2023, eli noin 2 viikkoa ennen kisoja. Listalla oli 27 nimeä, kun järjestelysopimuksen teksti on *"Suomen Hiihtoliitto toimittaa kisajärjestäjälle kutsuvieraita koskevan sähköpostilistan. Kisajärjestäjä laittaa kutsut tarvittavine infoineen eteenpäin. Suomen Hiihtoliitolle kisajärjestäjä varaa 15 kpl kutsuvieraslippuja per tapahtumapäivä veloituksetta."*

Tampereen Pyrinnön kutsuvieraslista: markkinointivastaavan johdolla laadittiin kaikkiaan noin 70 nimen lista seuran omien intressi- ja sidosryhmien henkilöistä. Näille kutsut olivat mallia 'avec', ja kutsu kattoi kaikki kolme kisapäivää.

Lauantain kisan jälkeen oheistapahtumana järjestettyyn Lydia Wideman-Lehtosen muistoreliefin paljastustilaisuuteen kutsuttujen lista: tällä listalla oli 34 nimeä, mm. Hiihtosiskot-ryhmästä. Tämä ryhmä kutsuttiin vain lauantaipäiväksi.

Nämä kolme ryhmää olivat osittain päällekkäisiä (samoja nimiä useammalla listalla). Myös oli epäselvää, kutsutaanko Hiihtoliiton vieraat yhdeksi vai kaikkisi kisapäiviksi? Kutsujen lähettämisessä oli sekaannusten vuoksi viivettä, mutta lopulta kaikki saivat kyllä kutsun, ja vastausten perusteella myös alueen porteille saatiin nimilistat joiden perusteella kutsuvieraat pääsivät sisään. Joustavuutta harrastettiin ns. epäselvissä tapauksissa.

Hiihtoliiton kutsuvieraslistan yhteydessä ilmoitettiin kolme henkilöä, jotka olivat tulossa 'töihin' SM-hiihtoihin – nämä henkilöt edustivat hiihtoliito seurapalvelu- ja mediatiimiä. Myöhemmin juuri ennen kisoja tuli pyyntö myös kaupallisen tiimin ja maajoukkuevalmennuksen tarpeesta päästä kisoihin "töihin". Pikaisella päätöksellä nämä henkilöt päätettiin rinnastaa toimitsijoihin – erillistä 'liiton työntekijä' -statusta ei akkreditoinnissa oltu otettu huomioon. Toimitsija-status ei kuitenkaan oikeuttanut esim. pysäköintiin lähellä kisakeskusta, mikä aiheutti muutaman epäselvän 'tilanteen' liikenteen ohjauksessa. (Katso myös aiemmin kohta 2.4.)

Kutsuvieraiden tilana toimiva huoltorakennuksen alakerta oli odotetusti ahdas, mutta sisätila on kutsuvieraille käytännössä välttämätön.

VIP-lipun hankkineet olivat erillään Kutsuvieraista, ja heille oli varattu oma telta tarjoiluineen. VIP-lippujen myyntimäärä oli pettymys, ja kaipa jatkossa vahvempaa markkinointipanosta.

Kisojen yhteydessä ei järjestetty Tampereen kaupungin tarjoamaa vieraanvaraisuutta muuten kuin Lydia Wideman-Lehtosen muistomerkkitilaisuuden yhteydessä. Hiihtoliitolle ja kärkiurheilijoille oli varattu tarvittaessa omiin tilaisuuksiin kaksi saunakabinettia Kauppi Sports Centeriltä, mutta niille ei löytynyt tarvetta.

Kutsuvieraiden isännöinti hoitui rautaisella kokemuksella Emeritus-toiminnanjohtajan, liikuntaneuvos Jarmo Hakasen sekä Kunniapuheenjohtaja Heikki Järvelinin toimesta.

13. PALAUTE JA TULEVAISUUS

Kilpailu- ja tapahtumaorganisaation tunnelmat kisojen jälkeen voi tiivistää sanontaan "väsynyt mutta onnellinen". Kisojen onnistuminen sekä kilpailullisesti että yleisön kannalta kannustaa suunnittelemaan vastaavia tapahtumia jatkossakin. Myös organisaation 'ammattilaispalveluiden' kommentit ovat olleet positiivisia (TV, ajanotto, kuuluttajat, myyntipisteet, poolit)

Yleisön palaute kilpailuista on ollut pääosin positiivista. Tunnelmaa katsomossa ja maastossa on kuvattu yllättävän hienoksi. Oheispalvelujen (kahviot) kapasiteettiongelmissa on tullut negatiivista palautetta.

Kilpailijat ovat kiitelleet tiivistä ja selkeää kisakeskusta sekä ratojen kuntoa ja merkintöjä. Monelle kilpailijalle ison yleisön kannustus on ollut kokemus jota ei missään muualla ole saanut kokea. Ratojen vaatavuudesta (tai sen puutteesta) on tullut yllättävän vähän palautetta suoraan urheilijoilta.

Tuomareiden (TD:t) palaute löytyy TD-raportista. Korjattavia yksityiskohtiakin löytyy, kuten pitääkin. Osa TD-raportin kommentteista on mainittu myös tässä raportissa.

Tampereen Kaupungin edustajien suunnalta on saatu viestiä, että hiihdon arvokisatapahtumia halutaan nähdä jatkossakin Tampereella. Suunnitelmat olosuhteiden edelleen parantamiseksi mm. lumivarmuuden osalta ovat työn alla ja saadaan kasaan kevään aikana.

Hiihtoliiton palaute Kaupin SM-kisoista on ollut kiittävää: vastaavan yleisömäärän näkeminen hiihtokilpailuissa on poikkeuksellista.

Oikein ajoitettuna ja hyvin toteutettuna saman kaltainen onnistunut tapahtuma on mahdollista toistaa. Tampereen Pyrintö on valmis toimimaan SM-tasoisten ja tarvittaessa isompienkin maastohiihdon kilpailutapahtumien järjestäjäkumppanina. Tapahtumien järjestäminen toistuvasti edellyttää selkeää vastuujakoa toimijoiden (Tampereen kaupunki, Hiihtoliitto, Tampereen Pyrintö) välillä, ja taloudellisten riskien hallintaa. Myös raportissa mainitut epäselvyydet ja puutteet järjestelysopimuksessa täytyy laittaa kuntoon ja tapahtuman kiinnostavuuden elementit varmistaa erityisesti tähtiurheilijoiden osallistumisen osalta.

Itselleni Tampereen SM-hiihdot 2023 jäävät pysyvästi mieleen tähän saakka kokemistani SM-hiihdoista hienoimpina!

Tampereella 18.4.2023

SM-kisaorganisaation puolesta,

Pasi Rajala

Kilpailun johtaja